

[Aksel Larsen.]

Og så forsøger man det, man har forsøgt før, om man ikke på anden måde kan komme den ligelige repræsentation af de forskellige anskuelser — i det omfang denne ligelige repræsentation overhovedet gælder efter den nuværende valglov — til livs. Man taler om tillem্পning af det svenske og det norske system med valg inden for stor- og amtskredse, eventuelt derved at man gør disse større end nu ved at slå to eller tre sammen; så skulle valgene inden for disse områder være afsluttet hver for sig, og der skulle ingen tillægsmandater være i landsmålestok. Der er ingen grund til at være i tvivl om, hvad hensigten er med sådanne forslag eller sådanne tanker, hvis de bliver til forslag. Man regner med, at det skal gavne de største partier og skade de mindre partier. Men så tillader jeg mig at erindre om, at der i grundlovens § 31 står:

„Stk. 1. Folketingets medlemmer vælges ved almindelige, direkte og hemmelige valg.

Stk. 2. De nærmere regler for valgrettens udøvelse gives ved valgloven, der til sikring af en ligelig repræsentation af de forskellige anskuelser blandt vælgerne fastsætter valgmanen, herunder hvorvidt forholdstalsvalgmanen skal føres igennem i eller uden forbindelse med valg i enkeltmandskredse.“

Jeg tror, at alle, som ikke kender hensigten med denne formulering, vil finde, at det er en uhyre knudret formulering. Hvis det er meningen, at der skal være en ligelig repræsentation i folketinget af de forskellige anskuelser blandt vælgerne, så behøver man jo kun at skrive det med tilføjelse af, at de nærmere regler fastsættes i valgloven, og dermed punktum.

Det var da tilsyneladende også oprindelig meningen, da vi forhandlede om det i forfatningskommissionen, men det endte med den knudrede formulering, at de nærmere regler for valgrettens udøvelse gives i valgloven, der til sikring af en ligelig repræsentation af de forskellige anskuelser blandt vælgerne fastsætter valgmanen. Den ligelige repræsentation er kun sat ind som en indskudt sætning, og i hvert fald formelt er det gjort til hovedsagen, at valgloven fastsætter de nærmere regler for valglovens

udøvelse, hvorefter kommer den nævnte tilføjelse, som jo er ganske overflødig, for når man har sagt, at de nærmere regler fastsættes ved valgloven, behøver man jo ikke det næste:

„... herunder hvorvidt forholdstalsvalgmanen skal føres igennem i eller uden forbindelse med valg i enkeltmandskredse.“

At vi fik denne knudrede formulering skyldtes jo, at man havde til hensigt at gennemføre en udemokratisk valglov med spærregler. Men under alle omstændigheder: selv om dette var meningen med formuleringen, står der dog i grundloven, at der skal sikres en ligelig repræsentation af de forskellige anskuelser blandt vælgerne. Det gør efter min opfattelse, at man ikke kan afskaffe tillægsmandaterne i landsmålestok, og at man ikke kan gå bort fra det system, at alle stemmer for de enkelte partier i hele landet tælles sammen og kredsmandaterne fordeles i forhold hertil.

Hvis man går over til det, som de ærede medlemmer hr. Holger Eriksen og hr. Harald Nielsen har talt for, nemlig at man skal lade valget i hver stor- eller amtskreds være en afsluttet sag for sig, bryder man direkte med denne grundlovsparagraf. Det kan vel ikke være formålet, at man skal forsøge ved lovgivning at bryde med grundlovens paragraffer? Jeg må derfor sige, at det er jeg ganske sikker på jeg er modstander af.

Men jeg vil ganske vist være meget interesseret i, at vi får lavet de beregninger, det ærede medlem hr. Holger Eriksen efterlyste, beregninger over, hvorledes det f. eks. ville være gået ved de to sidste valg, hvis vi havde haft et system som det, det ærede medlem hr. Holger Eriksen og det ærede medlem hr. Harald Nielsen taler for, og jeg må opfordre de to ærede medlemmer eller deres partier til at konkretisere deres tanker yderligere, så vi dels kan få en undersøgelse af, hvorledes valget ville være gået, hvis de 175 mandater alle var blevet fordelt inden for de enkelte nuværende stor- eller amtskredse, og dels en undersøgelse af, hvorledes fordelingen ville være blevet, hvis mandaterne skulle fordeles inden for større stor- og amtskredse — de ærede medlemmer må så angive, hvor de tænker sig grænserne for disse trukket. Jeg vil meget gerne have